

KELENTEY BARNA

A DEBRECENI STOMATOLÓGIAI KLINIKA TÖRTÉNETE SZENTPÉTERY JÓZSEF ÉS KESZTHELYI GUSZTÁV PROFESSZOROK VEZETÉSE ALATT (1979–2000)

1979. július 1-től Szentpétery Józsefet nevezték ki a debreceni Stomatológiai Klinika élére. Fontos feladata volt a 3 éve beindult fogorvosképzés curriculumának kidolgozása és közelítése a többi magyar egyeteméhez. Az oktatás megszervezését nehezítette a létszámbiány és a helyhiány is. Oktatókat hozott magával Szegedről, és a helyben végzett fogorvosok közül is jónéhányat alkalmazott. 1981-ben pedig elkészült az új épülete a klinikának.

1986 júliusától Keszthelyi Gusztáv professzor lett a klinika igazgatója. Befejezte a Szájsebészet átalakítását, új tantermet létesített és osztályokat hozott létre. 1997–98-ban új fantomtermet alakított ki, ezáltal jóval több hallgató tudott részt venni a III. éves preklinikai gyakorlatokon. Inspirálta az oktatókat, hogy tudományos munkát végezzenek. 1994–2001 között az oktatók közül kilencen szereztek minősítést. Tankönyvet írt és szerkesztett, mely 2 kiadást ért meg.

2001-ben vonult korai nyugdíjba, később professor emeritusnak nevezték ki és visszajárt oktatni magyar és angol nyelven.

Kulcsszavak: debreceni Stomatológiai Klinika, Szájsebészet, létszámbiány, új épület, új fantomterem, professor emeritus

HISTORY OF THE STOMATOLOGY CLINIC IN DEBRECEN UNDER THE LEADERSHIP OF PROFESSOR JÓZSEF SZENTPÉTERY AND PROFESSOR GUSZTÁV KESZTHELYI (1979–2000). From July 1, 1979 József Szentpétery was appointed to lead the Stomatology Clinic in Debrecen. His main task was the curriculum-development of dental education, that started three years ago and to bring it closer to the curriculum of other Hungarian universities.

The lack of staff and facility also made it difficult to organize education. He brought teachers from Szeged and employed fresh graduates. In 1981 the new building of the clinic was completed.

From July 1986 Professor Gusztáv Keszthelyi became the director of the clinic. He completed the reconstruction of Oral Surgery, established a new lecture room and created departments. In 1997–98 he created a new phantom practice room, thus more students could attend the 3rd year preclinical practice. He inspired lecturers to do scientific work. Between 1994–2001 nine lecturers were awarded with scientific degrees. He wrote and edited a textbook that survived 2 editions.

He went to early retirement in 2001, was later appointed Professor emeritus and returned to teach in Hungarian and in English.

Keywords: Stomatology Clinic in Debrecen, Oral Surgery, staff shortage, new building, new phantom practice room, Professor emeritus

Bevezetés

Adler Péter professzor¹ 1977. december 10-én levelet írt az oktatási rektorhelyettesnek, aki a távollévő rektort képviselte. Abban kérte munkaviszonyának felmondását 1978. május 1-től. A 20 hét felmondási időben teljesítendő munka alól is felmentését kérte. A felmondásnak többféle oka lehetett, például komoly súrlódások az egyetem vezetésével, a már beindult fogorvosképzés *curriculum*ának kidolgozatlansága, illetve hely- és oktatóhiány a fogorvosképzéssel kapcsolatban. Közrejátszhatott az is, hogy közeledett 1978 ősze, amikor is III. éves lett az első fogorvostan-hallgatói évfolyam és addig kellett megszervezni az oktatási körülményeket (akkoriban az első két évfolyamon a „fogász-csoport” ugyanazt hallgatta, mint az általános orvostanhallgatók). A váratlan helyzet megoldásaként Melczer Kamillát, a Gyermekfogászat vezetőjét bízták meg a klinika vezetésével Lampé István fül-orr-égé professzor felügyelete alatt. Ez az interregnum eltartott 1979. július 1-ig, az új professzor – Szentpétery József – kinevezéséig.

1. Szentpétery József professzor rövid életrajza

1921. február 14-én született Kolozsváron. Az elemi iskolát a Kolozsvári Református Gimnáziumban kezdte, de 5. osztálytól az érettségig Nagyenyeden tanult. Kolozsváron végezte az orvosi egyetemet 1940–45 között. Már hallgató korában bejárt az Anatómiai Intézetbe, ahol III. évtől gyakornok lett.

1944-ben megházasodott, felesége négy évet járt az orvosi egyetemre, de betegsége miatt tanulmányait nem folytathatta. Két gyermekük született, István és András.

1945-ben az egyetem magyar tagozatával átköltözött Marosvásárhelyre (az Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemre). Ott megalapította az Anatómiai Intézetet, melyet kezdetben vezetett. 1952-ben behívták katonának, leszerelése után docensi rangban folytatta az anatómia oktatását a fogorvosi szakon. A fogorvosképzés beindulásától ő volt a fogorvostan-hallgatók oktatási felelőse. Oktatói munkájában arra törekedett, hogy a megértést segítő didaktikai anyagot fejlessze (ábrák, preparátumok, diapozitívok előállításával és készíttetésével). Oktatott anatómiát, fejlődéstant, latin nyelvet és részt vett az egyetem tudomány-népszerűsítő munkájában is (szabadegyetemi előadások tartása). Társzerzőként szerepelt anatómiai, fejlődéstani jegyzetek, ill. tankönyv szerzőjeként.

Az 1960-as évek elején kandidátusi fokozatot szerzett. Szintén az 1960-as években megszervezte a Fogászati Szövettani Intézetet, amely mintaintézet lett Romániában. Itt a hallgatók és a fiatal orvosok tudományos munkáit vezette, segítette. Kutatómunkája során az idegrendszer ezüstmódszerekkel történő kimutatását alkalmazta, e téren mó-

¹ KELENTÉY BARNÁ, „A debreceni Stomatológiai Klinika története Adler Péter professzor vezetése alatt”, *Gerundium – Egyetemtörténeti Közlemények* 9, 3. sz. (2018): 11–23.

1. kép. Feleségével Marosvásárhelyen

dosításokat vezetett be (sorra vizsgálta az egyes szervek, majd a fogból beidegzésének finomabb részleteit). Eredményeiről közleményekben és előadásokon számolt be.

1969-ben családjával Magyarországra települt át. A szegedi rendelőintézetben helyezkedett el mint fogorvos.

1970-ben honosították a korábban elnyert romániai kandidátusi fokozatát. Később a Szegedi Fog- és Szájbetegségek Klinikáján lett adjunktus, majd 1973–79 között docens. Előbb az orális biológia tantárgyat oktatta, melyhez jegyzetet is írt, később a Konzerváló Fogászati Osztályt vezette.

1979. július 1-jétől nevezték ki a Debreceni Orvostudományi Egyetem (DOTE) Stomatológiai Klinikájára professzornak.² Feladatának tekintette a nemrég – 1976-ban – beindult fogászati szak hallgatóinak korszerű képzését, annak megszervezését, a *curriculum* egyeztetését a többi egyetemével. Szintén szívügyének tekintette az eleinte

² KAPUSZ Nándor, PETROVICS Alica és VÁSÁRHELYI Ferencné, *Kilencvenéves a debreceni orvostudományi egyetem megalapításától* (Debrecen, 2008), 672–673.

2. kép. Fiatal oktatóként Marosvásárhelyen

kis létszámú oktatógárda kellő szakmai fejlődésének biztosítását. Délutánonként gnatológiai kurzust tartott az érdeklődő kollégáknak. Szegedről oktatókat is hozott magával, akik sajnos pár év múlva sorra elhagyták a klinikát.

Megyei stomatológus főorvos lett, tagja volt az Országos Szakképesítő Bizottságnak, részt vett kandidátusi és doktori értekezések bírálóbizottsági munkájában. A *Fogorvosi Szemle* szerkesztőbizottsági tagja volt.

Megszervezte a klinikán és a városi fogászati rendelőkben az eltávolított fogak gyűjtését, melyek az oktatást szolgálták, és ez a gyakorlat manapság is folytatódik.

A klinikán messzemenően támogatta a társasági rendezvényeket, összejöveteleket, szabadidős programokat. Kamarazenekart szervezett és gyakran főzött a klinika konyháján, mivel kétlaki életet élt, ugyanis bent lakott az intézetben és hétvége hazajárt Szegedre. Felesége a betegsége miatt nem költözött Debrecenbe és a gyerekei is otthon maradtak. Nagyon szeretett oktatni, lelkesedése inspirálta a beosztottjait, a hallgatókat. Jó időben például kivitte a csoportunkat a Nagyerdőre, és egy tűzrakó helynél tartotta meg az órát.

A 80-as évek közepére megromlott a kapcsolata az egyetem vezetésével, mivel hiába ragaszkodott ahhoz, hogy 20 főnél többet ne vegyenek fel az első évfolyamra (ennyit tudott maximálisan fogadni a klinika), mégis kb. 30 hallgatót iskoláztak be a fogászati szakra. 1986 júniusának végétől nyugdíjazását kérte, azonban még évekig visszajárt

3. kép. Debreceni klinikaigazgatóként

Szegedről oktatni. A konzerváló fogászati fantomgyakorlatok tartását tekintette szívügyének, nyugdíjas korában is legszívesebben ezt az oktatói munkát végezte. Felesége elhunytá után, az 1980-as évek végén feleségül vette Melczer Kamillát, aki a klinikán a Gyermekfogászatot vezette és jegyzetet is írt.

Mikor végleg elment a klinikáról, hasznos tanácsokkal látott el, melyeket most is fel tudnék idézni. Preparátumokat, röntgenfelvételeket is adott, az oktatás segítése céljából. Később is időnként telefonon megkerestem.

Megromlott egészségi állapota miatt később már csak Szegeden vállalt oktatói munkát. 2007-ben ott is befejezte ez irányú tevékenységét. Nyugdíjas éveiben összeállította a magyar–kínai–angol–latin orvosi szógyűjteményt, mely 7636 szócikket tartalmaz. A Révai Digitális Kiadó adta ki Szegeden 2011-ben.

Több kitüntetést, elismerést kapott, köztük a Munka Érdemrend arany fokozatát 1986-ban. 2015. március 6-án hunyt el Törökbálinton, Érden temették el.

4. kép. Második feleségével, Melczer Kamillával és két unokájával

2. A Stomatológiai Klinika működése Szentpétery József professzor vezetése alatt

2.1. Oktatás

Nehéz időszakban vette át a klinika vezetését Szentpétery professzor, mivel 1979 szeptemberétől lett IV. éves az első fogorvostan-hallgatói évfolyam (9 fő), tehát klinikai gyakorlatát kezdte el akkortól. 1980 őszén a IV. évesek száma már 19 fő volt.

Az új épület még javában épült, tehát meg kellett szervezni a klinikai gyakorlatokat. Mivel a Szemészeti Klinikán működő Stomatológián csak öt konzerválószték volt, azok pedig a betegellátást szolgálták, ezért ideiglenesen a Tüdőgyógyászati Klinikán alakítottak ki egy pavilont (két helyiséggel) a betegeken végzett oktatás céljából. A III. évesek számára viszont már működött a Bem téren az Orvosi Vegytani Intézet alagsorában az ún. fantomterem, ahol kihúzott, illetve műanyag fogakon történt a gyakorlás. Közben a fogászati képzés *curriculumát* is át kellett dolgozni, egységesíteni az országos rendszerrel és a debreceni egyetemen akkor zajló integrált oktatási struktúrával is harmonizálni. Gond volt a kevés oktató (kezdetben 7 fő), melyek számát növelte, hogy a professzor hozott magával Szegedről oktatókat, illetve a későbbiekben az itt végzett fogorvosokkal töltötte fel a klinikát. Így is komoly gondot jelentett, amikor a 80-as évek közepén több középkorú, tapasztalt kolléga elment a klinikáról. (Egyik fő ok volt, hogy az egyetemek közül csak nálunk nem volt engedélyezett a magánrendelés folytatása.)

5. kép. Szentpétery professzor munkatársai körében

Különösen súlyos volt a helyzet a szájsebészet vonatkozásában, mivel 1984–86 között az osztály teljes felújításon esett át és közben az oktatógárda szinte „elnéptelenedt”. Több szájsebész elment, köztük az, aki alkalmas lett volna vezetőnek, azonban ő Szegedre ment vissza, valamint egy másik, aki az egész átalakítást koordinálta. Utóbbi azután mégis meggondolta magát, de visszavételét – érthetően – csak komoly feltételekkel vállalta a professzor. A Sebészeti Klinikáról jött át két orvos, akik közül az egyik egyéves kiküldetésen vett részt Szegeden, azért, hogy a szájsebészetbe beletanuljon. Később ő lett az osztály vezetője.

Maga a szájsebészet 1984–86 között az új klinikán működött eléggé mostoha körülmények közepette (ideiglenesen kialakított műtővel, a fekvőosztály ablaktalan röntgenhelyiségekben lett kialakítva).

A 1980-as évek közepére az is nehezítette az oktatást, hogy túl sok hallgatót vettek fel Szentpétery professzor tiltakozása ellenére, és ezért a fantomgyakorlatokat kétszer, a klinikai gyakorlatokat két műszakban kellett megtartani. Nehezítette a helyzetet az asszisztenshiány is. A klinikán három székre jutott egy asszisztens, míg egy fogorvosi székre 1,2 volt a norma. Problémás volt, hogy az új klinikán nem volt egy nagy előadóterem, csak 10 fős szemináriumi szobák kerültek kialakításra. Tehát az 1981-es átadás után már 1-2 évvel kiderült, hogy az épület igen szűkösen használható a fogorvosképzés céljaira.

Nehezítette az oktatók munkáját, hogy az 1983/84-es tanévtől diplomamunkákat is kellett a hallgatóknak készíteni, amelyek témavezetése pluszfeladatot jelentett. Segítette az oktatást, hogy 1984-től fotóst vettek fel a klinikára és laboratóriumot alakítottak ki a számára.³

Az államvizsga-bizottságba meghívták a szomszédos megye főorvosait, aláhúzva az együttműködést e tekintetben is. Ez a szokás azóta is megvan, létezik.

A professzor – ha szükség volt rá – szanált betegeket kért az oktatás céljára a városi rendelőintézetől.

Jegyzetek készültek a hallgatók számára (Gyermekfogászat, Fogszabályozás). Azonban az oktatás színvonalát sokszor hátrányosan befolyásolták az anyag- és műszergondok. A fogtechnikai laboratórium új felszerelést kapott, és Szentpétery professzor határozott intézkedésének köszönhetően a hallgatói technikai munkák elsőbbséget élveztek.

2.2. Betegellátás

Ha speciális beteganyagra volt szükség, a városi rendelőintézet készséggel küldött. A városi fogászattal egyébként is szoros együttműködés alakult ki, mivel oda is jártak hallgatók gyakorolni (főleg az általános orvostanhallgatók), míg a klinika adott helyet a kisebb

³ SZENTPÉTERY József, *Visszatekintés a Stomatológiai Klinika most lezáródott évére. 1983–84 tanév* (beszámoló).

szájsebészeti beavatkozásoknak (tőlük jött a szájsebész, asszisztencia). Röntgenfelvételek csak a körkezelőben készülhettek (ólomfalú boxban), mivel a röntgen helyiségekben volt – ideiglenesen – a szájsebészeti fekvőosztály.

Három közeli iskola keretében megvalósult a gondozásszerű ellátás. 1984-ben bővült a klinika ellátási területe, mivel a DOTE dolgozóin kívül a KLTE (Kossuth Lajos Tudományegyetem) alkalmazottait is gondozta a klinika. A betegellátás terén a legtöbb nehézséget a szájsebészeti kezelések megszervezése jelentette, erről az előző fejezetben már volt szó.

2.3. Kutatás

A most tárgyalt időszakban a kutatás háttérbe szorult, mivel az új épület átadásáig meg kellett szervezni az első két fogorvostan-hallgatói évfolyam klinikai gyakorlatait, előadásait, majd a klinika épületének átadása után (1981. augusztus 31.) szintén rengeteg szervezőmunkát igényelt annak „belakása”.

1985 tavaszán felvett a klinika egy vegyészt és egy laboratóriumi asszisztenst azért, hogy előmozdítsák a kutatómunkát. Vizsgálatok, kísérletek azonban mégis folytak, főleg kollaborációban a DOTE és KLTE intézeteivel. Közlemények is jelentek meg, 1981 és 1986 között 22 publikáció látott napvilágot (köztük 2 könyv) és 45 előadás hangzott el hazai és külföldi kongresszusokon.⁴

1985-ben a debreceni Stomatológiai Klinika rendezte meg hazánk legnagyobb fogászati kongresszusát, mely egyben nemzetközi is volt, az Árkövy Vándorgyűlést.

3. Általános adatok a klinika vonatkozásában

A DOTE egy kiadványt jelentetett meg az egyetem 10 évéről, a 1975–85 közötti periódusról.⁵ Ebből idézek:

„Az első évben 9, majd fokozatosan 14-15 fős évfolyamok következtek; jelenleg a hallgatói létszám 20 fő évfolyamonként. Ez a környező megyék ellátására elégségesnek tűnik. A végzett hallgatók többsége a megyében, ill. a közvetlen környéken helyezkedtek el. A klinika orvoskarának létszáma 10-ről 27-re nőtt az időszakban. Összesen 6 orvos szerzett második szakképesítést. Többen tettek nyelvvizsgát, hárman adjunktusi kinevezést kaptak. Megindult az intézeten belüli szakosodás.

1984-ben a régi épület rekonstrukciója során 6 ágygal gyarapodott a fekvőosztály, így 20 ágyon a szakellátás és a regionális, valamint az oktatással kapcsolatos feladatok elláthatók lesznek.

⁴ *Publicationes Clinicae Stomatologicae Universitatis, Debrecen, 1981–1986.*

⁵ Debreceni Orvostudományi Egyetem, *Fejlődésünk 10 éve 1975–1985* (Debrecen, 1985), 126–127, 219–220.

Gyarapodott a klinika műszer- és oktatástechnikai felszerelések terén: mozgófilm felvevő és lejátszó készülékek, korszerű diavetítők sorra megvételre kerültek, van Commodore 64 számítógépünk. A fogtechnikai laboratórium teljesen új felszerelést kapott, így a legkomplikáltabb műveleteket is be tudjuk mutatni, és a fogműves-tanulók oktatása is kellő szinten folyhat. A laboratórium elsősorban a hallgatók munkáit készíti.

45 új egységkészülékünk van, ebből 5 igényesebb kivitelű.

Elkészült és megjelent az első két jegyzet a klinikai tárgyakból, valamint 6 más orvosi tárgyból. 1984-ben a fogorvostanhallgatók elsőként írtak államvizsgadolgozatot, ezzel kapcsolatban több szép munka született. Hallgatóink szép számmal vesznek részt a TDK és KDK munkában.

Az elmúlt 10 esztendőben többen szereztek szakorvosi képesítést: 8 fogszakorvos, 1 orthodoncia, 1 belgyógyász, 1 szájsebész.

Hosszabb külföldi tanulmányúton volt: 1 fő.

Rövidebb külföldi tanulmányúton: 1 fő.

Külföldi kongresszuson: 14 fő.

Belföldi kongresszusokon a klinika több tagja tartott előadást.⁶

4. Az első fogorvosavatás

Idézet a DOTE 1980/81-es évkönyvéből:⁶

„Ünnepélyes külsőségek között tartotta meg 1981. június 20-án délelőtt nyilvános rendkívüli ülését a Debreceni Orvostudományi Egyetem Tanácsa, hogy fogorvos doktorrá avassa a végzett hallgatókat. Az alkalom jelentőségét növelte az a tény, hogy a DOTE történetében először avattak fogorvosokat. A doktori cím elnyeréséhez támasztott követelményeknek 9 hallgató felelt meg, közülük egy summa cum laude, öt pedig cum laude eredménnyel. A jelöltek kérelme, majd ünnepélyes eskütétele után a rektor és a helyettesei doktorrá fogadták a kilenc végzős hallgatót, akik szakorvosi vizsga letételével erősítik meg diplomájukat.

A friss diplomás orvosokat köszöntve Dr. Karmazsin László, a DOTE rektora ünnepi beszédében elmondta, milyen régi adósság törlesztése kezdődhetett meg azzal, hogy öt évvel ezelőtt Debrecenben is megindult a fogorvosképzés. Míg ugyanis más országokban átlagosan 2000–2500, addig hazánkban 4000 lakos jut egy fogorvosra. Számuk jelenleg mindössze 2680, s bár évente 120 fogorvostanhallgatót vesznek fel a magyarországi egyetemekre, a nemzetközileg optimálisnak tekinthető szintet az ezredfordulóig sem tudjuk elérni. Beszéde további részében a rektor szólt egyebek között a szakterület legfontosabb tennivalóiról, valamint a DOTE most épülő fogászati oktatási épületéről, amelynek elkészültével tovább javulnak a debreceni fogorvosképzés feltételei. Az itt végző fiatal orvosok munkájára az egész Tiszántúlon szükség lesz, az a várakozás tehát, amely munkába állásukat fogadja, egyúttal felelősségüket is megnöveli.”

⁶ *A Debreceni Orvostudományi Egyetem Évkönyve, 1980–81, 85–87.*

5. A Stomatológiai Klinika új épülete

Tervezésében orvosszakmai szempontból aktívan részt vett Adler Péter professor. Alapkő letételére érdekes módon kétszer került sor, ugyanis Adler professor csak úgy egyezett bele a fogorvosképzés beindításába, hogyha új épület készül. Ezért 1976 nyarán volt egy – nem túl ünnepélyes – alapkőletétel és 1976 szeptemberétől el is kezdte tanulmányait az első fogászati évfolyam. Az építkezés azonban váratott magára, és 1979 júniusában megtartottak egy második – jóval ünnepélyesebb alapkőletételt (Hutás Imre egészségügyi miniszterhelyettes részvételével). Ezután viszont megindult az építkezés és az épület 1980-ra el is készült. Ez volt hazánkban a második olyan klinika, amelyet eleve úgy terveztek, hogy a fogorvosképzés céljait szolgálja. 1981-ben folyt a berendezése, melyet a Chirana csehszlovák cég tervezett és kivitelezett.^{7,8}

6. kép. A Stomatológiai Klinika új épülete.

Az épület mellett látható emblematikussá vált szobor Józsa Lajos debreceni szobrászművész alkotása:

Nonfiguratív plasztika.

A mészkőből faragott szobrot 1984-ben helyezték el az akkori főbejárat mellett

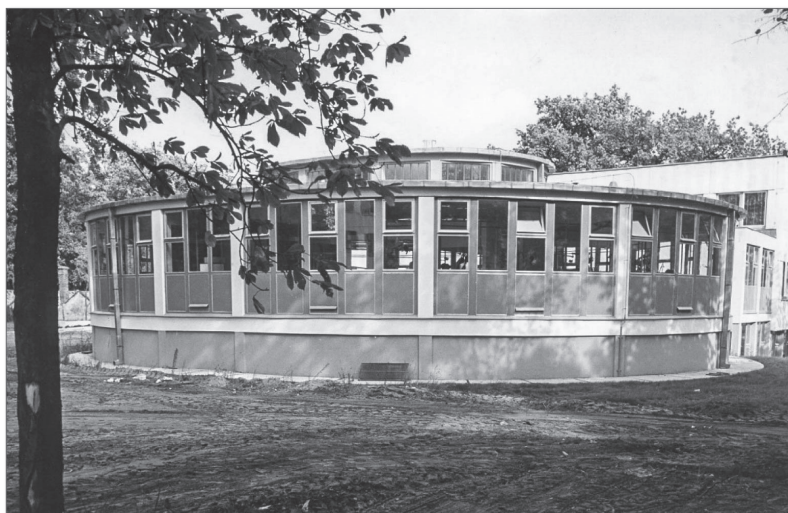
1981. augusztus 31-én Medve László egészségügyi államtitkár adta át az elkészült klinikát.⁹ Az épület hasznos területe 2000 m² volt és 55 millió forintba került (viszonyításként az orvosi kezdő fizetése 1983 szeptemberében 3300 forint volt).

⁷ SZENTPÉTERY József, „A debreceni Stomatológiai Klinika új épülete”, *Fogorvosi Szemle* 76 (1983): 65–69.

⁸ SIMKÓ László, „A sztomatológia oktatása Debrecenben”, *Fogorvosi Szemle* 79 (1986): 365–367.

⁹ *A Debreceni Orvostudományi Egyetem Évkönyve*, 1981–82, 50–53.

Háromszintes volt az épület (azóta újabb szintet építettek rá), az alagsorban voltak a raktárak, fantomterem és fogtechnikai laboratórium 12 munkahellyel. A földszinten kartonozó, rendelők, az emeleten szemináriumi helyiségek, 5 speciális szék, valamint titkárság, orvosi szobák, könyvtár voltak. A főépülethez a földszinten különálló kör alakú kezelőhelyiség csatlakozott 24 fogászati kezelőegységgel.

7. kép. A körkezelő a főépülethez hátulról csatlakozott

Összesen 45 kezelőegység volt a klinikán. Sajnos tanterem nem lett kialakítva, ezért sokszor más klinikák előadótermeiben kellett tartani az előadásokat (Urológia, Szemészet stb.). Az épület úgy lett megtervezve, hogy a jövőben bővítették volna új szárny építésével, ezáltal a szájsebészet is ide költözhetett volna a Stomatológia régi helyéről a Szemészeti Klinika oldalszárnyából. Azonban ebből nem lett semmi, azonban később mégiscsak közelebb került a szájsebészet, mivel a Fül-Orr-Gége Klinika közeli szárnyába költözött és alagsori összekötő folyosóval jött létre a kapcsolat a fogászattal. Erre azonban két évtizedet (!) kellett várni.

Sajnos az új klinikáról már az átadás után pár évvel kiderült, hogy szűkösen használható az egyre növekvő számú hallgatóság oktatására. Hamarosan két műszakot kellett bevezetni a klinikai oktatásban (a tíz férőhelyesre tervezett fantomteremben is) és az előadóterem hiánya, valamint a két, csak tíz főre tervezett szemináriumi terem nagymértékben nehezítette a képzés színvonalát.

Szentpétery professzor nyugdíjba vonulásában is közrejátszott, hogy egyre több hallgatót vettek fel a fogászati szakra, mely ellehetetlenítette a minőségi oktatást.

6. Átmeneti időszak, vezetőváltás

Mivel Szentpétery professzor 1986-ban, 65. évét betöltve beadta nyugdíjazási kérelmét – bár akkoriban 70 éves koráig intézetvezető maradhatott volna –, ezért új professzort kellett kinevezni. Ez azonban nem ment egyszerűen, mivel nem igazán volt pályázó. Jól megvilágítja a debreceni klinika helyzetét Bánóczy Jolán professzornő visszaemlékezése, amely 2012. február 18-án hangzott el a Fogorvostudományi Kar kapcsolatos ünnepségén.¹⁰ Ebből idézek:

„Adler professzor 1979-ben ment nyugdíjba, de tudományos munkásságát tovább folytatta. Utána Szentpétery József professzor lett a tanszékvezető, 1986-ig. Ekkor úgy tűnt, problémák adódtak az utódlás kérdésével. Ezért Leövey professzor, az akkori rektor, látogatást tett a többi hazai karokon – klinikákon, hogy felmérje, talál-e megfelelő utódot a debreceni tanszék élére. Elsőként a mi egyetemünkön [SOTE, a szerző] járt – ahol akkor éppen én voltam a dékán – és így az én dékáni szobámba hívtuk le egyenként azokat a kollégákat, akiknek tudományos minőségük volt, és szóba jöhettek elvileg a debreceni klinika élére. Mintegy 13 emberrel beszélgettünk el, voltak alkalmasnak látszó kollégák, de a legtöbben nehezen hagyták volna el Budapestet egyéb körülmények (lakás, család) miatt. Végül Pécsről Keszthelyi Gusztáv nyerte el a debreceni tanszékét, aki eredetileg Szegeden végzett, és dolgozott. Vele ismét kellemes, jó és gyümölcsöző kollaboráció alakult ki, régről ismertük egymást, Keszthelyi Gusztai fiatalkorában egy hónapot töltött a Semmelweis Egyetem Szájbeteg- és Parodontológiai Osztályán, ahol akkoriban dolgoztam, így érdeklődési körünk is bizonyos fokig hasonló volt.”

1986 nyarán feszülten várakoztunk a klinika könyvtárában, mivel akkor mutatták be nekünk először, dolgozóknak, újonnan kinevezett főnökünket, Keszthelyi Gusztáv professzort. Izzadtunk a melegben, csúszott a program, végül Leövey rektor úr lépett be az új vezetőnkkel. A légkör még feszültebbé vált, mikor rövid köszöntőjében Churchill idézte, miszerint „*nem ígérhetek mást, mint vért, könnyet és verítéket*”. Ha ez nem is teljesült, azért komoly változások történtek.

7. Keszthelyi Gusztáv professzor életpályája

Ózdon született 1941. május 31-én. A Szegedi Orvostudományi Egyetemen (SZOTE) végzett 1966-ban.

¹⁰ „Dr. Bánóczy Jolán professzor asszonyra emlékezünk”, *Contact* 5 (2017): 16.

8. kép. Keszthelyi Gusztáv doktoravatása

A SZOTE Fogászati és Szájsebészeti Klinikáján dolgozott 1966–75 között, gyakoronoki, klinikai orvosi, majd tanársegédi beosztásban. Egyéves tanulmányúton vett részt a londoni Institute of Dental Surgery Eastman Dental Hospitalban 1972–73 között. Ott parodontológiai szakképesítést szerzett (Master of Science in Periodontology). Az értekezése a különböző parodontológiai vizsgálóeljárások korrelációjával foglalkozik. 1975-től a Pécsi Orvostudományi Egyetem Fogászati Klinikájának adjunktusa lett, majd 1985-től egyetemi docensi kinevezést kapott. Kandidátusi disszertációjának címe: „*A fogszuvasodás és a fogágybetegség egyéni megelőzésének eszközei.*”

1986-ban nevezték ki egyetemi tanárnak a Debreceni Orvostudományi Egyetem Stomatológiai Klinikájára.¹¹ Oktatási célkitűzése volt, hogy a klinikáról szilárd elméleti ismeretekkel és az alapellátásba bekapcsolódni tudó, gyakorlattal bíró fogorvosok kerüljenek ki. Legyenek képesek a végzés után is ismereteik bővítésére és tartásuk azt naprakész állapotban.

A klinika oktatóinak továbbképzésében a speciális elméleti és gyakorlati tudásanyag elsajátítása, ismereteik megújítása és a továbbképzés átadásának a képessége volt a kitűzött cél. Figyelte és követte dolgozóinak előmenetelét, időről időre behívatta őket egy-egy rövid elbeszélgetésre, amikor is szóba került az addig elvégzett munka, a hármas klinikai követelményrendszer, oktatás, betegellátás, kutatás teljesítése. Tanácsokat adott, motivált, a megírt közleményeket átnézte, javította beküldés előtt. Többször kihangsúlyozta, hogy bár nincsenek a klinikán olyan feltételek, mint egy fejlett állam hasonló

¹¹ KAPUSZ, *Kilencvenéves...*, 497.

9. kép. Tanszékfoglalója után 1986 telén

intézményében, azonban így is meg lehet találni azokat a témákat, metodikákat, amelyek révén tudományos eredmények születhetnek. Nem véletlen, hogy 1994–2001 között az oktatók közül kilencen szereztek minősítést.¹² Keszthelyi professzor négyszer nősült meg, egy fia született.

Parodontológia c. tankönyvet írt és szerkesztett, amely két kiadást ért meg (1995).

Számos fontos tisztsége volt, a Magyar Fogorvosok Egyesületének (MFE) alelnöke (1991–2000), az MFE Parodontológiai Társaságának elnöke (1988–2000), a *Fogorvosi Szemle* szerkesztőbizottságának tagja (1987–), a Fog- és Szájbetegségek Szakmai Kollégiumának elnöke (2000–2001).

Nemzetközi tisztségek: a Német Demokratikus Köztársaság Parodontológiai Társaságának levelező tagja (1986–). A Pierre Fauchard Academy tagja (1990–), az Academy of Dentistry International tagja (1991–), a Fédération Dentaire Internationale-ben szakértői bizottságok tagja (1989–95).

Kiváló munkáért kitüntetést kapott 1984-ben.

Nyugdíjba vonulása után 2001-től *professor emeritus*ként végzett oktatói munkát magyar és angol nyelven.

2011. február 26-án Debrecenben váratlanul hunyt el.

¹² *A Fogorvostudományi Kar 15 éve* (Debrecen: Debreceni Egyetem, 2018), 22–26.

10. kép. Fiával, Zsolttal

11. kép. Professor emeritusként

8. Történesek a klinika életében Keszthelyi Gusztáv professzor irányítása alatt

Nem kis részben Keszthelyi professzor érdeme, hogy 1986 őszére végre befejeződött a Szájsebészeti osztály átalakítása. Megszűnt a két évig tartó „szükségállapot”, a röntgenhelyiségek visszakapták eredeti funkciójukat (addig ott volt a fekvőosztály), és a műtő is kiköltözött az egyik tanári kezelőből.

Keszthelyi professzor nevéhez köthető a 2. emeleti tanterem kialakítása, amely szűkös volt (tetőtéri raktárból lett kialakítva), nyáron borzasztó meleg (klimatizálás még nem volt akkoriban), de így is örültünk neki. Csupán egy hátránya volt csak, ezzel megszűntek a klinikai pingpongversenyegek, mivel a helyiség közepén volt egy asztal, és „vérré menő” asztaliteniszcsaták zajlottak az oktatók körében (persze szigorúan munkaidőn túl).

Az 1997–98-as tanévben adták át az új fantomtermet (helyet cserélt a fogtechnikai laboratórium és a fantomterem, ezáltal már 30 hallgató fért el egyszerre a gyakorlatozon). A berendezése is megújult, és attól kezdve a hallgatók modern, élethű műanyag fejeken sajátíthatták el a fogászati beavatkozások alapvető lépéseit.

Keszthelyi professzor igen szigorúan vette a munkaidő betartását, és mivel szobája a bejárat felett volt, maga is gyakran ellenőrizte a dolgozókat. Ő maga reggel igen korán bent volt (6 óra tájban), viszont mindenki tudta, hogy 12-től (ebéd után) kb. ½ 3-ig nem lehetett zavarni, mivel sziesztázott, lepihent.

Nevéhez köthető, hogy a klinikán osztályok jöttek létre (Konzerváló, Protetika, Parodontológia, Gyermekfogászat, Fogszabályozás, Szájsebészet), azok vezetőit kinevezte és ezen osztályokból fejlődtek ki későbbiekben a tanszékek.

1995-ben jelentős curriculumreform történt a fogászati szakon, mivel már első évtől bekerültek szakmaspecifikus tárgyak a tanrendbe (például az odontológia, melyet én dolgoztam ki, és az I. év I. szemeszterében hallgatják a diákok).

1996-ban a Magyar Akkreditációs Bizottság a DOTE fogászati szakát kiválónak értékelte. Szintén 1996-ban a Stomatológiai Klinika bekapcsolódott az egyetem PhD-programjába. Ugyancsak 1996-ban két osztály (Restauratív Fogászat, Parodontológia) – nem önálló – tanszékké alakult és létrejött a Fogorvosi Anatómiai Tanszék is.

1999-ben újabb két – nem önálló – tanszék jött létre, a Fogorvosi Biokémia és a Fogorvosi Orvostan.

2000 júliusától megalakult a Stomatológiai Klinika jogutódja, a Fogorvostudományi Intézet, melynek vezetésére – és az angol nyelvű képzés megszervezésére – Márton Ildikó docensnőt nevezte ki a rektor. Tehát 2000 júliusától már létrejött a Fogorvostudományi Intézet, és 2001. június 30-ig még működött a Stomatológiai Klinika is Keszthelyi professzor vezetése alatt, aki 2001. július 1-től vonult nyugdíjba, és ezzel a klinika is megszűnt.

Keszthelyi professzor korai nyugdíjba vonulásában szerepet játszott, hogy bizonyos feltételekhez kötötte az angol nyelvű fogorvosképzés beindítását, melyeket az egyetem vezetése nem támogatott és nem teljesített.

9. Konklúzió

Szentpétery professzor igen nehéz időszakban lett a klinika igazgatója, mivel gyorsan ki kellett dolgozni a fogorvostan-hallgatók oktatási anyagát, és eleinte sanyarú körülmények közepette biztosítani a III–V. évesek képzését. Az új klinika „belakása” sem volt egyszerű feladat.

Keszthelyi professzor inspirált a tudományos munka végzésére, nem véletlen, hogy kilencen szereztek vezetése alatt minősítést. Osztályokat létesített és tantermet alakított ki, valamint a fantomtermet bővítette, korszerű felszereléssel látta el.

Mindkét professzor kivívta a dolgozók, kollégák, valamint országosan a szakma tiszteletét és nagyrabecsülését és ők is nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy 2003-ban megalakulhatott Debrecenben – az országban másodikként – a Fogorvostudományi Kar.

12. kép. Szentpétery József és Keszthelyi Gusztáv professzorok